

Публічні закупівлі в Україні та їх здійснення

Софія Жеребець

здобувачка освітньої програми «Маркетинг»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: ZherebetsSV@krok.edu.ua

Віктор Алькема

доктор економічних наук, професор,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: Alkema@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-5997-7076

Актуальність роботи. Дана дослідження є актуальним в сучасних умовах, оскільки публічні закупівлі є однією з найважливіших складових економіки України та мають величезний вплив на розвиток підприємництва та конкуренції на ринку. До публічних закупівель можуть бути причетні як державні, так і комерційні організації, тому проведення повинно здійснюватися з дотриманням всіх вимог законодавства та забезпеченням максимальної конкуренції на ринку. У зв'язку з цим, підприємства та організації, які беруть участь у процедурах закупівлі, повинні мати детальне розуміння всіх вимог, що стосуються проведення публічних закупівель.

Об'єктом дослідження є публічні закупівлі в Україні, які здійснюють державні органи та громадські організації.

Предметом дослідження є процес здійснення публічних закупівель в Україні, їх регулювання та вплив на економіку та суспільство.

Метою даної роботи є вивчення та аналіз публічних закупівель в Україні для виявлення проблем та недоліків існуючої системи та розробки пропозицій щодо її вдосконалення.

Інформаційна база дослідження: Для проведення дослідження було використано законодавчі акти, наукову літературу та інші джерела інформації, що стосуються публічних закупівель в Україні.

Теоретична значущість результатів дослідження: дослідження публічних закупівель в Україні та їх здійснення має практичну цінність для держави та громадян. Публічні закупівлі в Україні є інструментом державного управління, який може забезпечити ефективне використання державних коштів, розвиток бізнесу та підвищення якості товарів і послуг, що надаються державними установами та організаціями.

Одним з найважливіших документів, який регулює процес публічних закупівель в Україні, є Закон "Про публічні закупівлі" [1]. Цей закон встановлює загальні принципи проведення публічних закупівель, визначає порядок визначення потреби в закупівлі, вибору постачальника та контролює виконання договорів. За загальними положеннями Закону України «Про публічні закупівлі» термін публічна закупівля вживається у значенні - придбання замовником товарів, робіт і послуг у порядку, встановленому цим Законом.

Згідно з Законом «Про публічні закупівлі» відкриті торги є основною процедурою публічних закупівель, яку застосовують за умови закупівлі товарів чи послуг очікуваною вартістю від 200 тис грн, робіт від 1,5 млн грн. Для Замовників, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання, пороги складають від 1 млн грн для товарів та послуг і від 5 млн грн для робіт[1].

Відкриті торги передбачають такі етапи [2]:

- оголошення закупівлі, початок прийому пропозицій – на цьому етапі замовник публікує оголошення про закупівлю на спеціальних порталах та в інших джерелах. В цей період подаються пропозиції, надаються роз'яснення;
- завершення прийому пропозицій;
- аукціон – спрощена закупівля проводиться замовником із застосуванням електронного аукціону відповідно до статті 30 Закону України «Про публічні закупівлі»;
- розкриття та розгляд пропозицій;
- визначення переможця, укладання договору;
- виконання договору.

Існуюча система публічних закупівель в Україні має деякі недоліки та проблеми, які лежать в основі значного зниження ефективності процедур закупівель. Зокрема, однією з головних проблем є недостатня прозорість та відкритість процесу закупівель. Це може призвести до корупції та необґрунтованого використання державних коштів.

Іншою проблемою є недостатня кількість конкурсів на деяких ринках. Це призводить до того, що деякі учасники ринку здобувають значні переваги, що не дозволяє забезпечити максимальну конкуренцію на ринку. Крім того, відсутність чіткої системи контролю та нагляду за процедурами закупівель, а також недостатня інформаційна підтримка для учасників, є також однією з головних проблем.

Для вирішення цих проблем та покращення системи публічних закупівель рекомендується впровадження електронної системи закупівель, яка забезпечить прозорість та відкритість процесу. Також потрібно підвищити кваліфікацію учасників та контролюючих органів, а також забезпечити більшу кількість конкурсів на ринку. Такі заходи допоможуть забезпечити максимальну конкуренцію на ринку та знизити витрати держави на закупівлю товарів та послуг.

Таким чином, дослідивши сучасну проблематику публічних закупівель та проаналізувавши чинники які впливають на усі етапи їх здійснення було розроблено пропозиції для удосконалення процедур публічних закупівель, які спрямовано на розвиток персоналу задіяного в закупівлях, удосконалення механізму моніторингу та контролю закупівель та розвиток конкурентного середовища на цільових ринках закупівель.

Ключові слова: публічні закупівлі; процес; положення; етапи закупівель.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про публічні закупівлі» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#n608>.
2. Українська універсальна біржа. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://infobox.prozorro.org/articles/vidkriti-torgi-vidpovidi-na-zapitannya>.